

УДК 94 (7/8)

**ВНЕСОК АМЕРИКАНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТКИ ДОРОТІ ТОМПСОН
У БОРТЬБУ ЗА ПРАВА ІНОЗЕМНИХ БІЖЕНЦІВ****Володимир Юшкевич**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Україна, 01033, м. Київ, вул. Володимирська, 60

E-mail: volodymyr_yushkevych@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6338-8557>

У статті розглядається еволюція поглядів американської політичної журналістки Дороти Томпсон стосовно американської та міжнародної допомоги іноземним біженцям напередодні, під час та після Другої світової війни. Аналізуються її статті в американській публіцистиці, особливу увагу приділено книзі «Біженці: анархія чи організація?». У своїй праці колумністкою було не лише здійснено огляд тогочасної етнополітичної картини у Центрально-Східній Європі, проаналізовано комплекс причин, що вплинули раніше на появу європейського біженства, а й прослідковано потенційні загрози міграційної кризи та запропоновано власні рекомендації щодо шляхів її подолання.

Ключові слова: Дороти Томпсон, біженці, політична журналістика, Німеччина, США, Палестина, дискримінація

Біженство стало однією з найбільших гуманітарних проблем людства, що гостро постали у ХХ ст. Відсутність чітко визначеного правового статусу та міжнародної координації зусиль тривалий час не сприяли її вирішенню. За таких обставин помітну роль відіграла приватна ініціатива. Однією з найвідоміших американських активісток, що порушували тему іноземних біженців, була журналістка Дороти Томпсон, за якою закріпилося неофіційне звання «першої леді американської журналістики» [4, р. 200]. 1939 р. журнал Time назвав її другою жінкою США за рівнем впливу після Елеонори Рузвельт.

1920 р. Д. Томпсон вирушила до Європи де взяла участь у роботі сіоністської конференції в Лондоні, після чого працювала у паризькому бюро Червоного Хреста. Згодом вона стала кореспондентом Philadelphia Public Ledger у Відні. Протягом 1925-1928 рр. очолювала берлінське бюро New York Evening Post та Philadelphia Public Ledger. Товаришувала з багатьма німецькими письменниками, що згодом стали вигнанцями (Томасом Манном, Бертольдом Брехтом, Стефаном Цвейгом, Фріцом Кортнером, Еденом фон Хорватом). У 1930 р. перебралася до США та зайнялася написанням статей для журналів.

Невдовзі часопис Cosmopolitan відрядив її для інтерв'ювання перспективного німецького політика Адольфа Гітлера. Редакцію цікавило чи може «цей дивак» стати німецьким лідером та які його особисті якості. Розмова з Д. Томпсон у готелі Kaiserhof у листопаді 1931 р. стала одним з перших інтерв'ю Гітле-

ра зарубіжним виданням. Вже наступного року американка написала книгу «I saw Hitler», де висловилася про відсутність у політика здібностей, які б мали допомогти йому стати диктатором Німеччини [2, р. 84]. Тож не дивно, що її наступний приїзд до Берліну в 1934 р. тривав недовго. Вже за десять днів Д. Томпсон було вислано з країни, що значно підняло її популярність у США. Через деякий час журналістку запросили працювати оглядачем Herald Tribune.

Курс А. Гітлера на руйнування Версальської системи супроводжувався реваншистськими й антисемітськими гаслами. Прагнення перегляду європейських кордонів для об'єднання німців в одну державу та дискримінаційна політика всередині Німеччини несли у собі загрози війни та демографічної кризи. Анексія Австрії, мовчазно прийнята провідними європейськими державами, змусила американського лідера запропонувати нові підходи до надання допомоги реальним і потенційним політичним біженцям. Ідеї президента Ф. Рузвельта були по-різному зустрінуті в американському суспільстві. Однією з перших на них відреагувала журналістка Дороти Томпсон. У квітневому випуску часопису Foreign Affairs вийшла її стаття «Біженці. Світова проблема» [8]. Вона у цілому підтримувала ініціативи американського лідера та пропонувала створити міжнародну організацію з проблем біженців.

Вже влітку 1938 р. статтю було розширено до розмірів брошури з іншою назвою – «Біженці: анархія чи організація» [9]. Розглядалися

політичні, расові та релігійні мотиви появи біженців. Вказувалося на гостру потребу пошуку «спікера», – особи, яка змогла б актуалізувати проблему дискримінованих мігрантів. Проблеми біженців Д. Томпсон пов'язувала з наслідками Першої світової війни, після якої близько чотирьох мільйонів (сучасними дослідниками називається цифра до десяти мільйонів) осіб у силу різних обставин опинилися в інших місцях перебування. За масштабністю журналістка порівнювала цей процес з Великим переселенням народів у IV-V століттях [9, р. 13].

Вона вважала, що існуючі наприкінці 1930-х років статистичні зведення, які описували чисельність учасників «нової великої міграції» були неадекватними. Це зумовлювалося небажанням урядовців країн походження мігрантів таким чином «демонструвати світові свої проблеми» та наявністю дуже звуженого юридичного визначення категорії біженців, яким послуговувалися представники Ліги Націй. Так, наприклад, термін «російські біженці» застосовувався до «будь-яких осіб російського походження, які відмовилися від радянського громадянства та не набули нового». За таких умов особи, що переслідувалися з політичних мотивів у своїй країні не підпадали під юрисдикцію допомогових акцій міжнародних структур (жертви білого та червоного терору в Угорщині, особи переслідувані режимами Муссоліні в Італії, Прімо де Рівери в Іспанії, постраждали від іспанських республіканців).

Відзначалося, що представникам «першої генерації біженців» дещо пощастило з європейською кон'юктурою, адже у 1920-х роках європейці потребували робочих рук для відновлення економіки та подолання демографічної кризи після військових втрат. У першу чергу такі проблеми були характерні для країн, що значно постраждали від Першої світової війни – Франції та Югославії, які погоджувалися приймати у себе росіян, вірменів, поляків та італійців. Однак вже тоді допомога біженцям стикалася з відсутністю координації та браком фінансування.

Міжнародні соціальні проблеми посилювалися наслідками Великої економічної депресії. На фоні падіння економіки та зростання внутрішнього безробіття Д. Томпсон констатувала зміцнення песимізму серед європейських урядовців, що призводило до скорочення фінансування гуманітарних програм та появи ксенофобських настроїв стосовно іноземних біженців [9, р. 39].

Однією з таких проблем вбачався початок хаосу та нестабільності на європейському континенті. Після здійснення німцями приєднання Саарського басейну (1935 р.) та Австрії (1938 р.) загроза перегляду кордонів на континенті актуалізувалася. Д. Томпсон вказувала на те, що увесь Дунайський регіон опинився під тиском нацизму. За таких обставин Франція та Британія намагалися зберегти Лігу Націй хоч в якомусь вигляді та надати гарантії Чехословаччині. Проте, як відомо, 30 вересня 1938 р. стало апогеєм політики «умиротворення», коли Франція та Британія у Мюнхені відмовилися від союзницьких зобов'язань стосовно центральноєвропейської демократичної держави та санкціонували початок її територіального розподілу Німеччиною, Угорщиною та Польщею. Внаслідок чого, вже за півроку Чехословаччина повністю зникла з політичної мапи світу.

Згадувалося, що серйозно проблема політичних біженців постала після розв'язання громадянської війни в Іспанії. Зазначений конфлікт, що на час написання книги ще тривав, називався одним з головних джерел нестабільності та гуманітарних проблем на континенті. Звісно, значною загрозою для європейської безпеки був німецький тоталітарний режим. Д. Томпсон вказала, що у Німеччині відбувалися переслідування за релігійними мотивами, під які потрапляли прихильники іудейської віри та різноманітних християнських конфесій. Відомо, що вже 24 червня 1933 р. було заборонено діяльність німецької філії Свідків Ієгови – організації Дослідників Біблії у межах пруської частини Райху. Так званих бібельфоршерів згодом почали відправляти до концтаборів, де виділяли в окрему категорію з використанням дискримінаційних позначень (трикутник світло фіолетового кольору). Незгодних з політичним курсом нацистської партії представників католицької та лютеранської конфесій переслідували за звинуваченнями у контрабанді валютних коштів або аморальній поведінці.

Оглядачка зазначала, що після анексії Австрії, під загрозою вигнання та переслідування з політичних мотивів опинилися різноманітні групи, серед яких були прихильники австрійських канцлерів Енгельберта Дольфуса та Курта Шушнінга, ліберали, католики та прибічники ідеї реставрації монархії Габсбургів. Особливо авторку шокували слова Германа Геринга про те, що Відень «має бути звільнений від євреїв до 1942 р.» [9, р. 118].

Також, на думку Дороти Томпсон, значна

небезпека загрожувала представникам єврейської громади країн Дунайського басейну – Австрії, Чехословаччини, Румунії, Угорщини та Югославії, де проживало близько двох мільйонів євреїв. Окрім цього, за оцінками журналістики, не менше трьох мільйонів євреїв мешкали у Польщі. Зовнішньополітичний та ідеологічний тиск націонал-соціалістичної Німеччини на сусідні країни виявлявся у перманентному скочуванні країн Східної Європи до диктаторських форм правління й ухваленні антидемократичного законодавства. Так, мова йшла про рішення, прийняті керівниками Польщі та Румунії, за якими починали запроваджувати обмеження щодо професійної діяльності та громадянських прав осіб єврейського походження.

У першому випадку, парламент Другої Речі Посполитої 31 березня 1938 р. ухвалив закон, який передбачав позбавлення польського громадянства осіб, що проживали за межами країни понад п'ять років, а також тих, хто вступив на іноземну військову службу або одержав громадянство внаслідок укладання фіктивних шлюбів [10]. Відповідні законодавчі норми, з одного боку, спрямовувалися проти польських комуністів, які приймали участь у громадянській війні в Іспанії на боці республіканців у складі інтербригад. З іншого боку, можна припускати, що після Аншлюсу офіційна Варшава не бажала, щоб нацисти депортували євреїв до Польщі, оскільки на той час у Німеччині (близько 50 тисяч осіб) та Австрії (близько 10 тисяч осіб) перебувала помітна кількість євреїв з польськими паспортами. Проте згодом, такі дії спричинять міграційну кризу та призведуть до трагічних наслідків для європейського єврейства.

Ще раніше, у Королівстві Румунія лідер ультраправої Націонал-християнської партії, поет і драматург Октавіан Гога, очолюючи уряд лише впродовж нетривалого часу (27 грудня 1937 – 11 лютого 1938 рр.), зміг домогтися ухвалення антисемітського законодавства. Таким чином, Румунія стала другою країною в Європі після Третього Райху де на офіційному рівні ухвалювалися норми стосовно дискримінації євреїв. Так, законом від 21 січня 1938 р., передбачалося переглянути громадянство румунських євреїв. Упродовж 20-денного терміну мали бути встановлені євреї, що поселилися у країні після 1918 р. та «не мали законних підстав для проживання в країні». Розглядався сценарій позбавлення румунського громадянства близько 250 тисяч осіб, тобто кожного третього єврея королівс-

тва. Також розпочалася кампанія щодо відсторонення євреїв від адвокатської діяльності, навчання в університетах, торгової сфери з подальшою заміною представниками «титупольної нації» після їх перекваліфікації. Висловлювалися ідеї стимулювання цілковитої міграції євреїв з Румунії.

Сучасники називали ленчієрський режим Гоги – Кузи «більш нацистським ніж у Німеччині» [5, р. 31]. У відповідь на репресивні заходи єврейська громада оголосила економічний бойкот – розпочалося масове зняття грошей з банківських рахунків і призупинення роботи підприємств, що належали євреям. Також Голова ради євреїв Румунії Вільям Філдєрман поїхав до Парижу, щоб змусити відреагувати європейську спільноту на проблеми румунського єврейства. Також було подано скаргу до Ліги Націй. Ці заходи, а також різке засудження національної політики нового румунського уряду з боку США, Франції та Великої Британії, призвело до швидкого падіння кабінету Гоги вже за 40 днів від початку своєї роботи [3, р. 29].

Колумністка вказувала на велику антисемітську загрозу, що йшла від чехословацьких нацистів [9, р. 66]. Мова йшла про Судето-Німецьку партію Конрада Генляйна, яка за результатами парламентських виборів 1935 р. зайняла 44 з 300 місць у Палаті депутатів і 23 місця у Сенаті Національних зборів Чехословаччини, ставши таким чином другою за впливовістю політичною силою у країні. Якщо спочатку Генляйн вимагав конфедерації країні за швейцарським чи австро-угорським зразком, то після першої зустрічі чехословацького політика з А. Гітлером 28 березня 1938 р. його партія фактично стала «п'ятою колоною» нацистів і відверто взяла курс на демонтаж чехословацької державності. За спостереженнями Д. Томпсон єдиною придунайською країною, де не відбувалося переслідування євреїв і вони користувалися абсолютно рівними правами, було Королівство Югославія [9, р. 67].

Також Дороти Томпсон висловила своє бачення, яке збігалось з позицією Білого Дому – об'єднання двох структур Ліги Націй з допомоги біженцям (Нансенівський офіс і Верховний комісар для допомоги біженцям з Німеччини) і перетворення на постійно діючу організацію, з посиленням американської участі у ній. Вона вважала, що допомога біженцям мала бути переведена із сфери благодійності у площину міжнародної політики. У цьому світлі відзначалася важливість і своєчасність

ініціатив Ф. Рузвельта щодо формування нової практичної міжнародної політики опіки над біженцями. Зі своїми пропозиціями американський лідер виступив одразу після анексії Третім Райхом Австрії, яку Д. Томпсон оцінює як «завоювання» [9, р. 92]. При цьому пані Томпсон застерігала від того, щоб реалізація «президентської акції» зупинилася на рівні пропагандистських декларацій і не стала «пактом Келлога для біженців». Висловлювалася надія, що «Рузвельтівська конференція» зможе виробити практичний план з детально розробленими тактичними та стратегічними завданнями для усіх учасників.

З іншого боку, Д. Томпсон вказувала на те, що й сам президент Рузвельт мав висунути до світової громадськості чітку програму дій. Журналістка пропонувала врахувати досвід попередніх років з впровадження спеціальних документів, частково визнаних іншими країнами (Нансенівські сертифікати). Важливим, на її думку, мало б стати подолання дефіцитських (пораженських) настроїв серед європейських партнерів [9, р. 38]. З таким завданням після смерті ідейних натхненників руху за права біженців «першої хвилі» Фрітьофа Нансена й Альбера Тома міг впоратися один з гідних наступників – американець Джеймс МакДоналд. 1935 р. він був змушений піти у відставку з посади комісара Ліги Націй у справах німецьких біженців після радянського тиску, оскільки продовжував надавати допомогу російським білоемігрантам. Іншою причиною стала відмова Ліги Націй підвищити статус і фінансування очолюваної ним структури.

Для зручності здійснення переселення біженців, журналісткою пропонувалося розглядати дві категорії потенційних мігрантів – осіб, що мають фінансові можливості або родинні зв'язки, за допомогою яких вони могли самостійно обрати собі країну для виїзду. Іншою, більш масовою групою їй бачилися люди без особистих зв'язків за кордоном і змушені вирушати до країни тимчасового притулку [9, р. 95]. Вказувалося на існування серйозної загрози безробіття вимушених переселенців у нових місцях перебування. Чи не найбільш вразливими, на думку Д. Томпсон, були віденські інтелектуали та носії унікальних професій, не конкурентних на зарубіжних ринках праці.

У публічній площині публіцисткою були озвучені варіанти надання притулку політичним біженцям по всьому світу. Перш за все, Д. Томпсон пропонувала створити органі-

зацію «Переселенська кооперація» із залученням приватного фінансування [9, р. 97]. Проект щодо створення організації співробітництва з переселення згідно задуму американської журналістки мав значною мірою вирішити питання грошового забезпечення за рахунок використання спонсорської допомоги та принципу часткової самоокупності. Томпсонівська Міжнародна корпорація, мала б діяти на комерційній основі та використовувати новітні технології для господарського освоєння переміщеними європейцями малозаселених територій.

Іншою рекомендацією публіцистки була пропозиція розміщати біженців у тих країнах, які були найбільшими боржниками США за наслідками Першої світової війни. Кількість прийнятих біженців мала бути пропорційна обсягові «військового боргу» європейських країн. Таким чином чи не найбільше число вимушених мігрантів, за задумом Дороти Томпсон, мало вирушити до Великої Британії [9, р. 113]. Ще одним варіантом могло стати блокування німецьких, румунських, угорських і болгарських закордонних рахунків і використання цих коштів для здійснення переселенських акцій [9, р. 103-104].

Також аналізувалися можливості переселення німецько-австрійських євреїв до інших частин світу або у плані компактного розселення з перспективами державності чи автономії, або ж мова йшла про розпорошене заселення неосвоєних територій. Згадувався радянський експеримент щодо запрошення євреїв для створення агроколоній в Українській РСР, який було згорнуто після «голоду 1932 р. та початку колективізації» [9, р. 74]. Єврейська автономна область з центром у Біробіджані, також не влаштувала Д. Томпсон, оскільки, насправді, у декларованій зоні компактного проживання євреїв їх практично не було. Більше того, практична реалізація цього варіанту унеможлиблювалася двома обставинами – повним припиненням в'їзду євреїв до СРСР з радянської ініціативи й існування загрози військового конфлікту з Японією на Далекому Сході.

Окремо Д. Томпсон аналізувала працю авторського колективу американських географів під керівництвом Ісаї Бовмена стосовно потенціалу господарського освоєння незайнятих територій у світі [1]. Журналістку зацікавили ідеї В. Макінтоша (розміщення у Канаді до 100 тисяч мігрантів щорічно за умови лібералізації міграційного законодавства), Г. Тейлора (використання потенціалу незай-

нятих територій Австралійського Союзу), А. Фішера (заселення земель Центральної Африки між Сахарою та Замбезі). За оцінками І. Бовмена, найкращі можливості для міграції надавала Бразилія. Журналістка визначила, що серйозним недоліком цих проектів був низький рівень розвитку пропонованих країв, адже для успішного здійснення переселення біженців у нові домівки потрібні «гроші, гроші і ще раз гроші» [9, р. 91].

Після праці про біженців Д. Томпсон продовжила публічну діяльність спрямовану на організацію допомоги європейським біженцям, при цьому вона була палким критиком авторитарних політичних режимів. У своїй книзі «Політичний путівник Дороті Томпсон» (Dorothy Thompson's Political Guide), що вийшла 1938 р., авторка намагалася пояснити американським читачам різницю між недемократичними політичними ідеологіями – різноманітними «ізмами» та які загрози вони несуть для ліберальних демократій [7]. У своїй радіопрограмі 17 листопада 1938 р. Д. Томпсон виступила з підтримкою єврея Гершеля Гриншпана, який за десять днів до того смертельно поранив у Парижі німецького дипломата Ернста Рата. Його дії радіоведуча назвала «жестом відчаю одного з тисяч біженців». Під час своїх виступів на радіо вона часто опонувала одному з американських радикалів превелебному Чарльзу Кофліну, що закликав до закриття країни та виступав проти надання допомоги іноземцям.

У 1940 р. у своїй колонці в Herald Tribune журналістка підтримувала висунення Вендела Віллі на прамеріз Республіканської партії, щоправда невдовзі Д. Томпсон виступила з активною підтримкою переобрання діючого президента на безпрецедентний в американській історії третій термін. Вона пояснила зміну своєї позиції тим, що його хочуть усунути нацисти і Рузвельт добре орієнтується у світовій політиці, однак це змусило журналістку залишити прореспубліканське видання [11, р. 281-286]. Її авторська колонка On the Record, яку вона вела у 1936-1941 рр. була справжнім явищем у тогочасній журналістиці та збирала до 10 мільйонів читачів [6, р. 82].

Не дивлячись на проблеми з роботодавцями, Д. Томпсон продовжила робити те у що вірить. Так, вона взяла участь у написанні адаптованого сценарію для бродвейської постановки п'єси Another Sun, прем'єра якої відбувалася у National Theater 23 лютого 1940 р. Сюжет автобіографічної драми, що спочатку мала назву Spell Your Name, на прикладі долі

німецького актора єврейського походження Фріца Кортнера мав повернути громадськість до проблем політичних вигнанців з Німеччини [6, р. 84]. Після падіння Парижа влітку 1940 р. стала однією із співзасновниць Emergency Rescue Committee, що мав рятувати європейських «жертв гітлеризму» [6, р. 97].

Після вступу США у Другу світову війну, Д. Томпсон активно долучилася до сіоністського руху. Вона була одним з головних доповідачів на надзвичайній сіоністській конференції, яка пройшла 6-11 травня у Нью-Йорку («Білтморська конференція»). За підсумками форуму делегати ухвалили нову політичну програму, яка ставила нову мету руху – побудову єврейської національної держави у Палестині. Згодом, колумністка кардинально змінила свою позицію. Після поїздки у 1945 р. до Палестини Д. Томпсон відійшла від підтримки сіонізму. Це сталося після того, як вона поспілкувалася з арабськими лідерами. Не дивлячись на загрозу «професійного самогубства» в американській журналістиці, публіцистка почала виступати з критикою сіонізму, вказавши на агресивний характер руху та назвавши його «рецептом нескінченної війни». Вже у 1947 р. під тиском громадськості її колонка у New York Post була закрита.

Після цього Д. Томпсон брала активну участь у діяльності організації Американських друзів Близького Сходу, звинувачення в антисемітизмі відкидала. 1957 р. змушена була залишити лави організації через погрози Bell Syndicate закрити її колонку. Окрім того, журналістка взяла участь у створенні документального фільму «Піски смутку» (Sand of sorrow, 1950 р.). У ньому Рада допомоги палестинським арабським біженцям, на прикладі долі вигнанців у наметовому таборі поблизу Гази, намагалася привернути увагу американської та світової громадськості до проблем вимушених мігрантів та Близькому Сходу.

Отже, одна з найвідоміших і найвпливовіших американських представниць мас-медіа 1930-1940-х років Дороті Томпсон упродовж тривалого часу послідовно працювала над ознайомленням громадськості США з проблемами біженців і загрозами тоталітаризму. У 1938 р. вона підтримала пропозиції Франкліна Делано Рузвельта щодо реформування міжнародної системи опіки над біженцями та висловила власні ідеї на сторінках спеціалізованого зовнішньополітичного видання та у власній книзі. У цій праці публіцисткою було не лише здійснено огляд тогочасної етнопо-

літичної картини у Центрально-Східній Європі, проаналізовано комплекс причин, що вплинули раніше на появу європейського біженства, а й проаналізовано загрози міграційної кризи та запропоновано власні рекомендації щодо шляхів її подолання. Не дивлячись на потенційні проблеми з роботодавцями, Д. Томпсон і після того упродовж тривалого часу продовжувала брати участь у різноманітних акціях підтримки іноземних біженців.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Limits of Land Settlement: a Report on Present-Day Possibilities / direction by Isaiah Bowman. New York: Council of Foreign Affairs, 1937. 380 p.
2. Nagorski A. Hitlerland: American eyewitnesses to the Nazi rise to power. New York: Simon and Shuster, 2012. 400 p.
3. Quinlan P.D. Clash Over Romania: British and American Policies Toward Romania (1938-1947). Los Angeles: American

Romanian Academy of Arts and Sciences, 1977. 173 p.

4. Ritchie D.A. American journalists. Getting the story. New York: Oxford University Press, 1997. 331 p.
5. Tessler R. Letter to My Children: From Romania to America Via Auschwitz. Columbia: University of Missouri Press, 1999. 248 p.
6. Tippelskirch K. Weimar on Broadway: Fritz Kortner and Dorothy Thompson's Refugee Play «Another Sun» // Nexus: Essays in German Jewish Studies. Vol. 2. / [Ed. by William Collins Donahue, Martha B. Helfer]. Boydeii and Brewer, 2014. P. 81-102.
7. Thompson D. Dorothy Thompson's Political Guide. A Study of American Liberalism and Its Relationship to Modern Totalitarian States. New York: Stackpole Sons, 1938. 120 p.
8. Thompson D. Refugees: a world problem // Foreign Affairs. 1938. Vol. 16. № 3 (April). P. 375-387.
9. Thompson D. Refugees: anarchy or organization? New York: Random House, 1938. 125 p.
10. Ustawa z dnia 31 marca 1938 r. o pozbawianiu obywatelstwa. Dziennik Ustaw. 1938. № 22. S. 340.
11. Why Dorothy Thompson Lost Her Job: Political Columnists and the Press Wars of the 1930s and 1940s. / Lynn D. Gordon // History of Education Quarterly. 1994. Vol. 34. № 3 (Autumn). P. 281-303

Yushkevych Volodymyr

Contribution of the American Journalist Dorothy Thompson to the Struggle for the Rights of Foreign Refugees

The paper examines the evolution of the views of American political journalist Dorothy Thompson on American and international assistance to foreign refugees before, during and after World War II.

Her published works in American social and political journalism are analyzed, in particular, the article in the Foreign Affairs magazine, which caused public response and was approved by Franklin D. Roosevelt and Cordell Hull.

Particular attention is paid to the book «Refugees: Anarchy or Organization?». In this work, the journalist not only reviewed the contemporary ethnopolitical situation in Central and Eastern Europe, analyzed the complex of reasons that had previously influenced the emergence the fact of European refugees, but also analyzed the threats of the migration crisis and offered personal recommendations on the ways to overcome it. Among them, it was proposed to create an international non-governmental organization that had to coordinate the resettlement issue of forced migrants from European countries. The cornerstone of the implementation of proposed ideas should have been the finding of the sources of constant and large-scale financing. The publicist considered the variants for supplementing traditional at that time charitable funds with the support of the international community at the expense of partial state and private funding. Also, for this purpose, it was proposed to apply a scheme of partial write-off of the First World War «military debt», freezing of German foreign accounts, and so on. Dorothy Thompson also listed potential places of refuge for political refugees. She described the thoughts of American geographers led by Isaiah Bowman about the resettlement opportunities of the uninhabited territories of the world. The possibility of involving the Jewish Autonomous Oblast in Soviet Russia and agrarian communes in the Ukrainian SSR for this purpose was also considered.

She also welcomed the proposals of US President F. Roosevelt to intensify international efforts to assist European political refugees, expressed after the annexation of Austria by Nazi Germany. In addition, D. Thompson pointed to potential threats that could lead to the failure of the presidential project and offered her view on ensuring its success.

The author retraces how after the end of the Second World War, D. Thompson swerved from supporting the Zionist movement in favor of helping Arab refugees from Palestine.

Keywords: Dorothy Thompson, refugees, political journalism, Germany, USA, Palestine, discrimination.